

Sosiaali- ja
terveysministeriö

STM:n ajankohtaiset terveiset

- Kansallinen palvelureformi
- Sosiaalihuollon selvitykset
- Hyvän työn ohjelma
- TKKI-rakenteet
- Sosiaalihuollon henkilöstötilanne
- muuta ajankohtaista

Sosiaalineuvos Juha Luomala
18.4.2024

Kansallinen palvelureformi: Kohti vaikuttavia sote-palveluita

(päivitetty 30.1.2024)

Taustalla sosiaali- ja terveydenhuollon laaja kuva

- Käytössä olevat palvelumallit eivät vastaa nykytilaa:
 - alan henkilöstö ei riitä
 - väestö ikääntyy, palveluiden tarve kasvaa
 - toimintamallit kaipaavat uudistamista
 - lääketieteessä kehitetään jatkuvasti uusia hoitomuotoja (ml. lääkkeet)
 - digitalisaatio mahdollistaisi esimerkiksi huomattavasti laajemmat etäpalvelut
 - kustannusten kasvua on hillittävä.
- Kansallinen palvelureformi tukee hyvinvointialueiden muutosohjelmia, jotka ovat parhaillaan käynnissä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus jatkuu – Miksi?

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskeva lainsäädäntö ja siihen liittyvä ohjaus uudistetaan vastaamaan nykyisiä sote-rakenteita.
- Palveluiden on vastattava myös sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tavoitteita, jotka ovat olennainen osa ohjausta ja joissa määritellään tavoitteet esimerkiksi
 - sosiaali- ja terveystaloukselle ja niiden vaikuttavuudelle
 - tuottavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisäämiselle
 - hyvinvointialueiden väliselle yhteistyölle sekä
 - alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiselle.
- Palvelureformi jatkaa sisällön osalta sote-uudistusta, jossa palveluiden järjestämisvastuu siirrettiin hyvinvointialueille.

Kansallinen palvelureformi on yhteistyötä

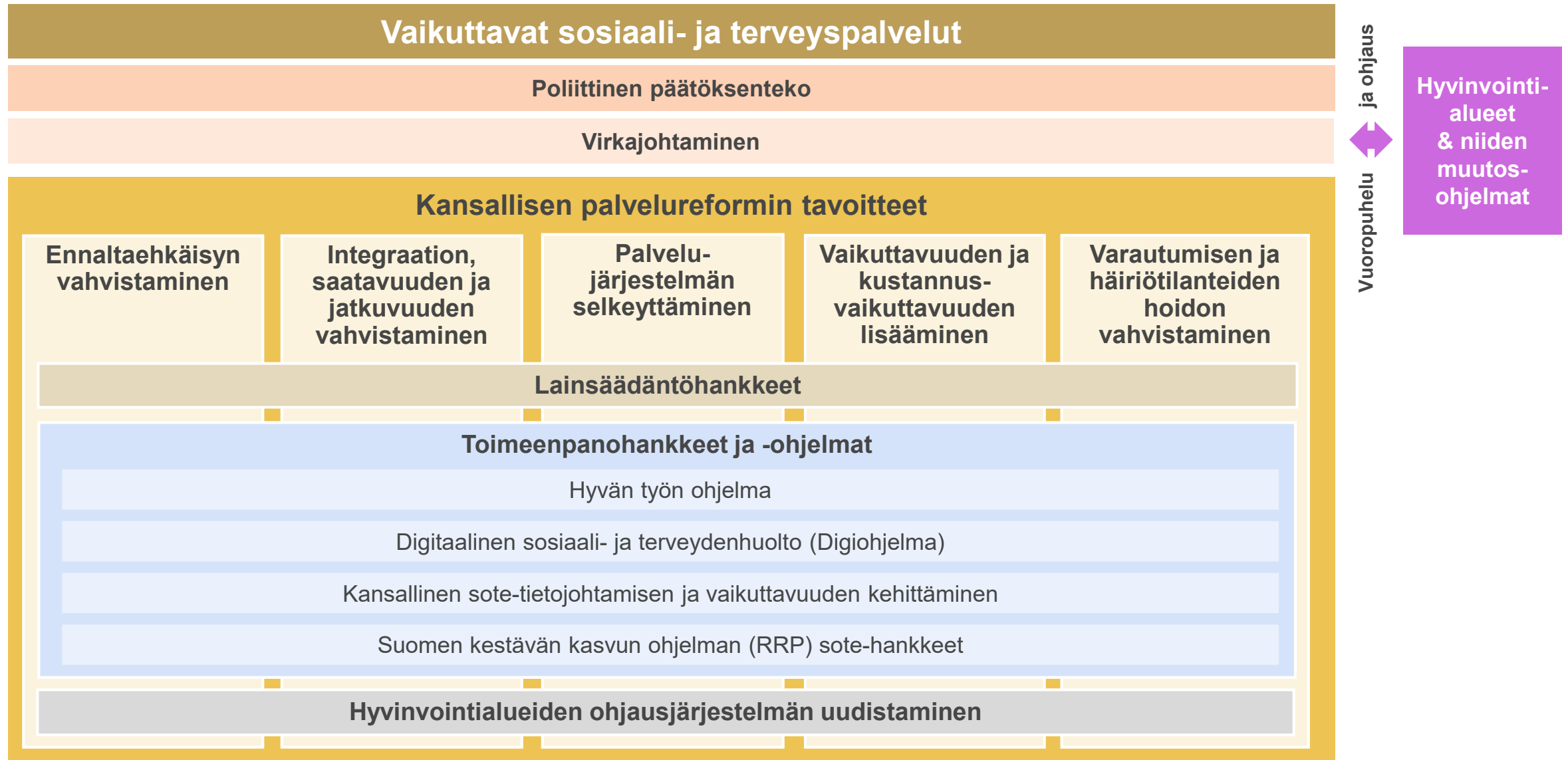
Kansallisen tason toimet

- Säädösten uudistaminen
 - mm. terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki sekä järjestämislaki
- Hyvän työn ohjelma ja sote-ammattihenkilölakien muutokset
- Digitalisaatio-ohjelma
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen sekä kansallinen tietojohdaminen
- Palveluiden kehittäminen Suomen kestävän kasvun ohjelman (RRP) sote-hankkeiden avulla
- Hyvinvointialueiden ohjauksen uudistaminen

Hyvinvointialueiden toimet

- Palvelurakenteen kehittäminen
 - mm. ennaltaehkäisy, yhteisölliset ja kotiin tuotavat palvelut, palveluohjaus ja palveluketjut, digitaalisten ja etäpalvelujen ensisijaisuus, parhaiden ratkaisujen levittäminen
- Toimintojen tehostaminen ja toimintatapojen uudistaminen
 - mm. investoinnit, hankinnat, tilojen ja palveluverkon järjeistäminen, sairauspoissaolojen vähentäminen
- Alueiden välisen yhteistyön ja koordinaation lisääminen
 - mm. tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, ennakoiva henkilöstösuunnittelu, lääke-, laite- ja tarvikehankintojen keskittäminen

Kansallisen palvelureformin toteutusmalli

Miten muutos tehdään?

- Kansallinen palvelureformi on osa hallitusohjelmaa.
- Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa reformin valmistelusta, sillä STM vastaa sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöä koskevasta lainsäädännön valmistelusta ja muusta kansallisesta kehittämisestä.
- Reformi toteutetaan
 - lainsäädännön muutoksilla
 - lisänä selvitykset, joiden avulla saadaan päätöksille riittävä tietopohja
 - ohjelma- ja hanketyöllä
 - mukaan lukien hyvien käytäntöjen levittäminen
 - uudistamalla sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmää.

Esimerkkejä tulevista hallituksen esityksistä

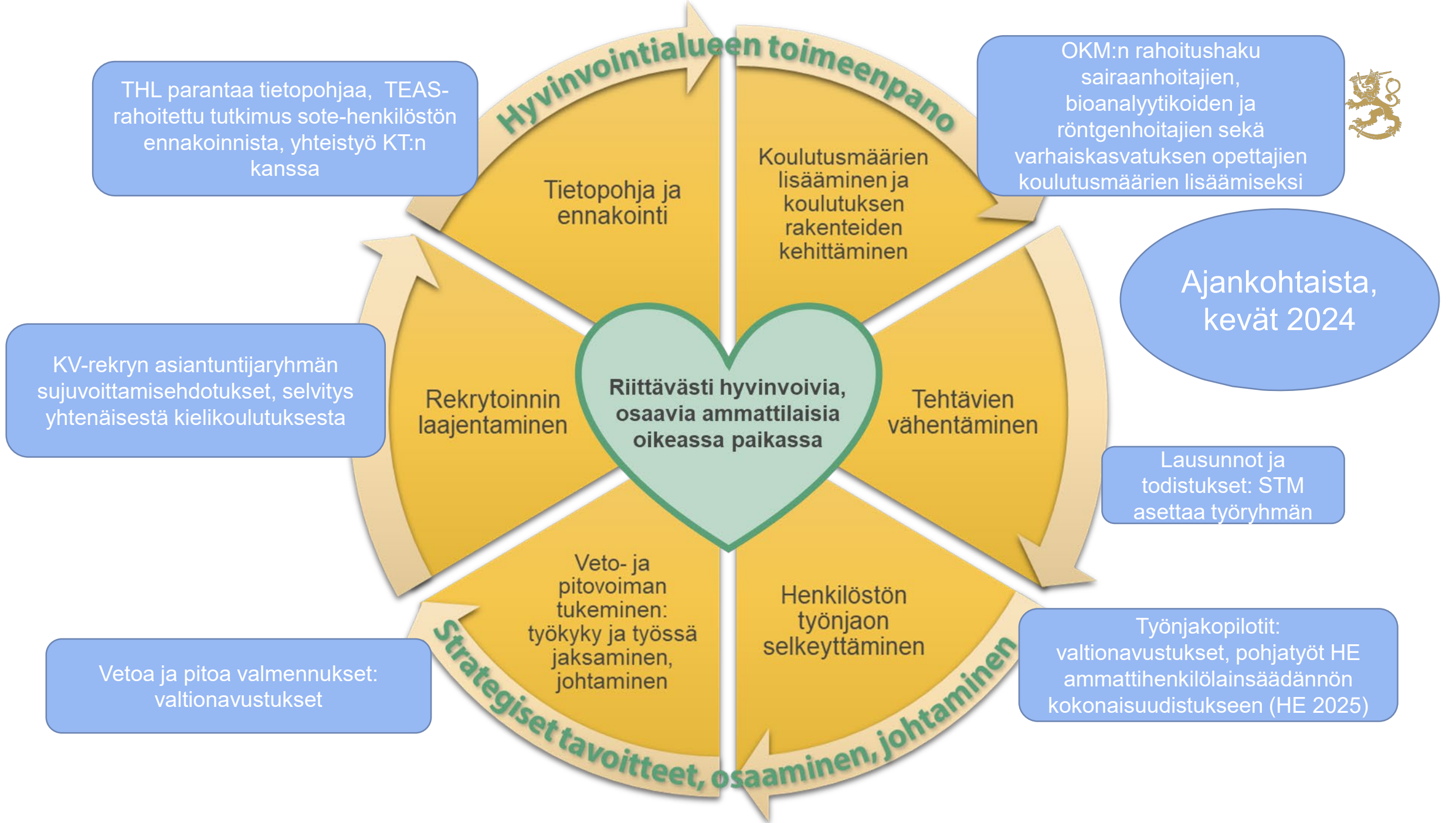
- Tulevia hallituksen esityksiä ovat muun muassa
 - Sairaaloiden ja päivystyksen kokonaisuuden sekä erikoissairaanhoidon työnjaon uudistaminen
 - Sosiaalihuollon erityisosaamisen ja -palveluiden kokoaminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttaminen (*monituottajuus*)
 - Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden vahvistaminen (*hallituksen mallin mukainen lasten ja nuorten terapiatakuu*)
 - Neuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon säännösten päivittäminen palvelujen yksilöllisyyttä ja vaikuttavuutta lisäämällä
 - Lastensuojelulainsäädännön uudistaminen
 - Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistus
 - Vaikuttavien menetelmien kansallisen valinnan periaatteista säätäminen
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttaminen
 - Sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muutokset

Hyvän työn ohjelma

Hyvän työn ohjelma 2023 – 2027

- Ohjelman tavoitteena on turvata henkilöstön riittävyys, saatavuus, osaaminen ja työkyky sekä sote- että pelastusalalla.
- Ohjelma jatkaa viime vaalikauden työtä ja strategisen tiekartan ehdotuksia toimenpiteiksi.
- Rahoitus budjettiriihen mukaisesti 2024 – 2027 yhteensä 9 miljoonaa euroa.
- Lisätietoa
 - [Hyvän työn ohjelma – Vetoa ja pitoa sote-alalle](#)
 - Ohjelmajohtaja Taina Mäntyranta, taina.mantyranta@gov.fi tai pääsihteeri Tia-Maria Kirkkopelto, tia-maria.kirkkopelto@gov.fi

Työnjakopiloteista

- Toteutetaan vuosina 2024 ja 2025
 - Osaltaan pohjustavat ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistusta
 - Tuetaan valtionavustuksilla ja STM:n koordinoimana kokemusten vaihdolla
- Vuonna 2024
 - Osastonsihteerit, kulttuurikoulutetut iäkkäiden palveluissa sekä lääkinnällinen kuntoutus
- Vuonna 2025 (alustavasti)
 - Sosiaalityöntekijät -- sosionomit
 - Lähihoitajat -- tukipalvelut, sairaanhoitajat, sosionomit

Hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden TKKI-toiminta

Taustaa: TKKI-tehtävät hyvinvointialueella

- **Sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta hyvinvointialueella (32 §)**
- *Hyvinvointialue vastaa alueellaan tehtäväalansa koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet huomioiden.*
- Lisäksi hyvinvointialue *koordinoi ja ohjaa* palvelutuotannossa tapahtuvaa integroitua kehittämistyötä sekä *tukee* kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvässä kehittämistyössä.
- Hyvinvointialue osallistuu kansalliseen ja alueelliseen sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen ja **toimii yhteistyössä kuntien sekä koulutus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa harjoittavien organisaatioiden kanssa.**
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon osaamis- ja työvoimatarpeen arviointia ja ammatillisen osaamisen kehittämistä on tehtävä yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa sekä muiden koulutusviranomaisten, työhallinnon ja maakuntien liittojen kanssa.**

TKKI-yhteistyö ja koordinaatio YTA-tasolla

- **Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus (36 §)**
- Samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyösopimus valtuustokausittain.
- - -
- Yhteistyösopimuksessa on sovittava, ottaen huomioon, mitä niistä on tässä laissa ja toisaalla säädetty, hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta:
- **7) koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttamisessa sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävistä näissä toiminnoissa;**
- 8) sosiaali- ja terveydenhuollon menetelmien käyttöönoton, käytön ja käytöstä poistamisen alueellisten periaatteiden määrittelyssä niitä koskevat valtakunnalliset linjaukset huomioon ottaen;
- - -
- Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista asioista, joista on sovittava yhteistyösopimuksessa.

TKKI uudessa sote-rakenteessa

- Järjestämislaki sisältää kattavan yleissääntelyn siitä, että sote-palvelujärjestelmän TKKIO-tehtävät kuuluvat hyvinvointialueen vastuulle.
- Hyvinvointialueilla on velvollisuus YTA-alueitasolla sopia työnjaosta, yhteistyöstä ja yö-sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen koordinaatio- ja ohjausroolista näissä tehtävissä. Sovittavista asioista on annettu tarkennuksia heinäkuussa 2023 voimaan tulleella asetuksella (YTA- sopimusasetus).
- Tehtävälle asetetaan valtakunnalliset tavoitteet, joiden toteutuminen on osa hyvinvointialueiden strategista ohjausta ja neuvotteluja.
- Tavoitteena pitkällä aikavälillä on, että sosiaali- ja terveydenhuollon osa-alueilla on vahvat yhteismitalliset ja palvelutoiminnan tarpeisiin vastaavat rakenteet, jotka yhdistävät käytäntöjä, kehittämistä, koulutusta ja tutkimusta sekä luovat järjestelmän tutkittujen työmenetelmien tuottamiseksi, eli vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden varmistamiseksi.

TKKI uudessa sote-rakenteessa

- Uudistus sisältää entistä paremmat edellytykset mahdolliselle jatkokehitykselle, jota on tehtävä hallittuna kokonaisuutena.
- Vuosina 2024-2025 STM arvioi muodostuvia rakenteita sekä rahoitusta ja niiden toimivuutta suhteessa tähän tavoitteeseen luoda vahva, integroitu ja painotetusti myös sosiaalialan sisältävä TKKIO- toiminta ja rakenne hyvinvointialueille.
- Sosiaalialan osaamiskeskusten osalta kehysriihen kirjaus, joka muuttaa merkittävästi toimintaa

Sosiaalihuollon henkilöstötilanne ja muuta ajankohtaista sosiaalihuollon kentältä

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Sosiaalihuollon henkilöstötilanne

- Tilapäisenä sosiaalityöntekijänä toimimisen kysymys ollut akuutti → yli 500 tilapäisenä toimivaa (n. 12 % kaikista sosiaalityöntekijöistä), näistä n. puolet yliopistossa kirjoilla olevia
- STM:n kirje 12/23 → rohkaisu työnjakoon, erityisesti suhde valvontalakiin
- Selvitetään tilauskoulutuksen mahdollisuuksia, hva:t itse aktiivisia
- Hyvän työn ohjelman osana tullaan 2024 syksyllä pilotoimaan tehtävärakenteen kehittämistä erityisesti sosiaalityöntekijä/sosionomi – työnjaon sekä lähihoitajia koskevan työnjaon osalta
- Kehysriihen kirjaus kelpoisuuksista

Sosiaalityön vtr-rahoitus

- Sosiaalityön vtr-haku päättyi huhtikuun alussa
- Rahoitusta kyetty vahvistamaan, painoalueita tarkennettu (mm. vaikuttavuus, selkeytetty kytkentää palvelujärjestelmään)
- Hakemuksia yhteensä 31
- Haasteena jo tuo selvityksissäkin mainittu tutkimustulosten jalkauttaminen
- Rahoitusta vahvistetaan edelleen, kehysriihen kirjaus

Muuta ajankohtaista

- Kehysriihessä merkittävät säästökirjaukset sosiaalihuoltoon liittyen
- Ammattihenkilölain uudistuksen osalta ollaan lähdössä liikkeelle, HE 2025 lopussa
- Sosiaalihuollon tehtävärakennetta ja työnjakoa sekä koulutuksen työelämävastaavuutta kehittävä koordinaatioryhmä asetetaan kevään/kesän aikana
- Em. pilotit tukevat työtä, fokus lähihoitaja-sosionomi-sos.tt –työnjaossa mutta myös mm. porrasteisuuden edellyttämässä erityisosaamisessa